

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Sermo p[ro] festo pe[n]tecostes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Ber. Pro festo pente. De myste.

spei certioris: et charitatis feruentioris: quod sunt principales fructus quibus nos oportet post christum ascendere quod per suam ineffabilem clementiam nobis prestare dignetur et in celesti gloria suscipere ipse iesus christus saluator mundi filius dei benedictus in secula. Amen.

Sermo pro festo pentecostes.

Repleti sunt

omnes spiritu. Actuum. ij. Ber. in ser. Celebramus dilectissimi mi hodie spiritus solennitate tota cum iocunditate celebranda: dignam omni deuotione. Proinde si celebramus festum solennitate: quanto magis eius a quo habuerunt et facti eorum facti fuerunt: si veneramus sanctificatos: quanto magis ipsum sanctificatore oportet honorari. Hec ille. Solennitas quippe hodierna singularare quadam obgrinet preminencia et dignitate. Et hoc potissime propter tria.

Primo quia est festum copiosissime liberalitatis.

Secundo quia est festum amplissime iocunditatis.

Tertio quia est festum excellentissime sanctitatis.

Primo quia est festum copiosissime liberalitatis. Rex enim regum ascendens in regnum solus profusa liberalitate donos tulit militibus suis. Iuxta illud. ps. Ascendens in altum captiuus duxit captiuitate dedit dona hominibus. Quia autem dona dedit dicitur quibus appropriata: qui repleti sunt omnes spiritu. Ber. Hodie dilectissimi celi distillaue runt a facie dei sinata facie dei israel: et pluit uoluntaria segregata hereditati christi. Spiritus enim sanctus procedens a patre largior munere que maiestatis in apostolos supuenit: et tribuit charitatis dona. Hec Bernardus. Quod pluit ierusalem ab his liberalitas dei. Quod admiranda largitas. Aug. Magna dei misericordia quod dat donum equale sibi.

Secundo est festum amplissime iocunditatis. Quenam possit maior esse iocunditas quam illa que liberalis spiritus effusio: et mirabilis diuine bonitatis declaratio: ubi caritas in profusione. Quia propter profusum gaudium totum in orbem terrarum madus ex

ultat. Aug. in li. 2. festi. Est gaudium quod non datur impijs: sed eis quod te colunt donec quod gaudium cuius est et ipsa est beata vita in terris. Hec ille.

Tertio est festum excellentissime sanctitatis. Est enim spiritus iste sanctus in se per essentiam et sanctificationem omnium sanctorum. Unde Ro. ij. de spiritu sancto sanctificationis. Hodie itaque christus de celo spiritu sancto sanctificationis mittens sanctificauit ecclesiam suam. ps. Sanctificauit tabernaculum suum altissimum. Hodie itaque roborata est et firmata ecclesia. Hodie itaque profusa manit dominus mysteria: reparatus habuane. Hic spiritus quippe spiritus sanctus finis est aliorum mysteriorum. Ad hunc enim incarnatus est dominus: natus: passus: et resurrexit: et ascendit ad celos ut inde spiritum sanctum daret. Ab illo quippe nobis profusus sit quod dei incarnatio: natus: passus: resurrexit: et in celum ascendit: nisi spiritum sanctum nobis daret. E contra si deus non descendisset spiritus sanctus datus sine alijs mysterijs: licet arduum ascensionis solennitas maior fuerit in ecclesia triumphanti. Hec tamen excellentior: et principalior in ecclesia miranti. Hec itaque solennitas est delusio aliarum precedentium solennitatum que spectant ad mysterium nostre reparationis. Ber. Post magnificentiam enim resurrectionis: post sublimitatem resurrectionis: non restabat nisi ut expectata iustorum leticia adueniret: et celi muneribus celestes homines impleteret. Hec ille. Hec est perfectio principalissima nostra festiuitas in hac mortalitatis uita. Hec enim solus celebramus aduentum spiritus sancti super apostolos in specie uisibili: sed ad uentum eius qui inuisibilis uenit in animas nostras ut eas sanctificet et gratie muneribus impleat. Unde non solum de apostolis: sed de omnibus iustis et bonis dici potest. Repleti sunt omnes spiritu. Ubi notandum est quod quadruplex distingui potest repletio siue plenitudo spiritus sancti. Prima est plenitudo super effluente que fuit in christo Jo. ij. De plenitudine eius omnes accepimus. Secunda est excellentie que fuit in beato ysgaie. Lu. ij. Que gratia plenitudo. Tertia est abundantie que fuit in apostolis Act. ij. Repleti sunt omnes spiritu. Quarta sufficientie que habent omnes iusti. Lu. ij. zacharias impletus est spiritu. Prima est sic plenitudo fluminis. ps. Flumen dei repletum est aquis. Secunda sic plenitudo fontis que fluens. Lan. ij. Fontes bonorum: puteus aquarum uiuentium que fluunt in perpetuum de iano. Tertia est sic plenitudo riuuli deitatis.

repletō. Un postq̄ p̄ba dī flumē dei res
pletū ē aq̄s: subitū r̄it. R̄iuos ei⁹ inebriās
Q̄rta ē sic plenitudo vasti: q̄ ē plenitudo
mēsurata. Juxta illd̄ Eph. iij. Unicitq̄
vata ē gr̄a p̄m mēsurā donatōis ch̄i. De
oib; itaq; iustis dicit p̄r: q̄ repleti sūt oēs
sp̄sctō: q̄ vnusq; recipit sp̄m̄ sc̄m̄ q̄ntū
p̄m dignitatē capat ē. Un̄ cypr̄an⁹ i epla
ad donatū. Profluēs largit̄ sp̄s nullis fi
nib; p̄mit nec vllis coerētib; claustr; itra
certa metaz; spacia reforescat: manat iugit̄
exuberat affluēt. H̄m̄ tācū pecc̄ s̄t̄iat
z pateat q̄ntū illc̄ capact̄ fidei afferim⁹
tātū idē gr̄e inū dāt̄ haurim⁹. Hec ille.
De singulis itaq; sp̄m̄ sc̄m̄ h̄ntib; dicere
possum⁹ q̄ repleti sūt oēs sp̄sctō. Licz
p̄ba illa p̄ncipalit̄ d̄ b̄ris apl̄is scripta sūt
Juxta q̄ p̄ba z circa hui⁹ solentat; cele/
berrime p̄tēplationē tria p̄ponim⁹ myste
ria p̄ncipaliter declaranda.

Prīmū ē mysteriū scificatiue repletōis
Sc̄dm̄ ē scificatiue distictōis.
Tertū ē dispositiue p̄sideratōis.

Primū itaq; ē mysteriū scificatiue
repletōis d̄ q̄ d̄r̄ Repleti sūt oēs sp̄
sc̄o. Ip̄e ei⁹ sp̄s scificatōis z sp̄s
scificator: vt iā dicit̄ i cui appiat̄ boni/
tas z in cui⁹ dātōe maxime manifestat̄
bonitas diuina. Un̄ d̄r̄ Ber. in ser. Logi
tem⁹ fr̄es sup nos z in nos opa trinitat;
ab initio mūdi vsq; ad finē. Et videam⁹
q̄ sollicita fuerit illa maiestas ne nos per
deret in eternū. Et potenter q̄dē oia fece
rat z sapiēt̄ oia gubernabat: z tā potētē
q̄ sapie signa manifestissima tenebāt i ere
atōez gubernatōe machine mūdtalis. Et
bonitas q̄dē in deo erat z bonitas multa
n̄mis: s; latebat in corde p̄ris cumulāda
q̄nq; sup gen⁹ filioz adā in tpe oportuno
Dicebat inde d̄ns. Ego cogito cogitatō
nes pac̄. Hec Ber. Bonitas h̄p̄e d̄no
cumulat sup gen⁹ filioz adā q̄n sp̄sct̄us
dat. Licz aut̄ i veteri testamēto dat⁹ fuit
ser sp̄sct̄us inuisibilr nulli t̄m visibilr: ho
die at̄ visibilr apl̄is dat⁹ ē. Jō hodierna
dies ē in q̄ p̄mo māifestata ē d̄i bonitas i
dātōe sp̄sct̄i i signo visibilr q̄n repleti sūt
apl̄i sp̄sct̄o z scificati atq; roborati. Cir
ca quā repletōnē q̄tuor sūt p̄siderāda.

Prīmū ē repletōz dispositio.
Sc̄dm̄ ē dispositōz repletō.

Tertū: ē repletōis manifestatio.
Quartū: ē manifestatiōis admiratio.

Primū est replendorū
dispositio. Non em̄ venit sp̄sct̄is nisi ad
eos q̄ debite dispositi sūt z p̄parati. Jō
d̄r̄. j. Regū. vij. P̄pate corda v̄ra d̄no.
Juxta aut̄ mysteriū hodiernū p̄siderāde
sūt p̄ncipalr tres p̄ditōes dispositiue ad
susceptionē sp̄sct̄i.

Prima est p̄ditio p̄sonalis.
Secda est cōditio localis.
Tertia est p̄ditio temporalis.

Prima ē p̄ditio p̄sonalis. Illi q̄ppe q̄b;
hodie dat⁹ est sp̄sct̄us (sic legit̄ Act. ij.)
erat ch̄i discip̄li parit̄ vniti sedētes z ora
tes. Per q̄ nob; gr̄a dāt̄ intelligi nob; neq;
cessaria si sp̄m̄ sc̄m̄ recipere volum⁹. **P**ri
mū ē benigna charitat; affectio q̄d̄ intelli
git q̄ illi erat ch̄i discip̄li. Nā di. d̄ns Jō.
xij. Jn̄ h̄ cognoscēt q̄ discip̄li mei est; si
dile. ba. inuicē. Hec d̄r̄. Erat etiā pariter
vniti i eod̄ loco p̄ q̄d̄ aioz vnio designat̄.
Un̄ z Act. iij. de ip̄is d̄r̄. Erat i ip̄is cor
vnū z aia vna. Sic ei⁹ sp̄s hūan⁹ nō viuī
ficat mēbra nisi vnita: sic nec sp̄sct̄us. eos q̄
dēt̄ eē mēbra corp̄is mystici vsq; eccl̄e. Et
sic ignis diuisiōe lignoz extinguit. sic ignis
sp̄sct̄i i hoib; p̄ diuisiōz z discordiā. Si
at̄ requir̄ dilectio ad primū ad receptōez
sp̄sct̄i: mltro mag; dilectō d̄i sine q̄ nec eē
p̄t̄ p̄a dilectio p̄mi sic nec cōtra. Un̄. j.
Jō. iij. Si q̄s dixerit q̄m̄ diligo deū fra
trē suū oderit m̄d̄at̄. Et ibidē se q̄t̄ Hoc
mādati h̄m̄⁹ a deo vt q̄ diligit deū diligit
z fr̄em suū. Forte dicit̄ aliq; q̄ charitas
z amor d̄r̄ p̄mi nūq; ē sine sp̄sct̄o. Jux
ta illd̄ Gre. i hoīm. Neq; ei⁹ q̄s p̄sct̄ de
um diligere deū quē diligit n̄ h̄ret. Aug.
Quō diligim⁹ vt accipiam⁹ quē nisi ha/
beam⁹ diligere nō valem⁹. Hec Aug⁹. Jō
dilectio illa nō p̄parat ad respiciēdū sp̄m̄
sc̄m̄. R̄ndem⁹ q̄ charitas naturalis. i. a/
mor q̄ ex naturalib; diligere possum⁹ deū
p̄mū charitē dēdo deū sup oia z p̄t̄ se
ip̄m z p̄mū p̄t̄ deū: disponit ad charita
tē q̄ntā sic gr̄az sp̄sct̄i z h̄ri p̄t̄ sine gr̄a
speali sp̄sct̄i nō t̄m sine ei⁹ afflictiō z in/
fluētia ḡnali. Act⁹ aut̄ dilectōis q̄ ē a cha
ritate q̄nta z a sp̄sct̄o iā p̄nt̄ p̄ gr̄az p̄
parat ad augmētū charitat; z gr̄e z sic ad
275

Ber. pro festo pente. De myste

plen? habedū spm̄ctm̄ Aug^o. in homel.
Intelligam? spm̄ctm̄ habere q̄ diligit: z
habendo mereri vt plus habeat: z plus
habedo plus diligit. Hec ille. Qm̄ ar ve
rus amor dei sic disponit ad hñdum spm̄
ctm̄: nec meritor? cē pōr aōr nisi sic a. ff. q̄
z ipe d̄r amor patr? z filij. Jo festū h̄ ff. fe/
stū ē amous: festū dulcedinis: p̄t qd̄ hos
die legit enāgelū de dilectōe dei z de ad
uētū dī in eos q̄ sic eū diligit: qd̄ qd̄ eū
gelū scribit. Jo. xij. Si q̄s diligit me ser
monē meū seruabit: z p̄r me? diligit eū: z
ad eū veniem? z māsiōne apd̄ eū faciem?
Morate p̄ba. Attende bñ qd̄ d̄r. Si q̄s
diligit me. q. vi. pauci sūt q̄ me p̄e diligit?
Nā supbi diligit honores z p̄ates: lusu
riosi delectatōes z voluptates: auari diui
tias z possessiōes. Prouer. j. Stulti ea q̄
sibi noxia sūt cupiūt. Ps. filij hoim vsq̄
quo graui corde: vt qd̄ diligitis vanitate
z q̄ntis mēdaciū. Greg. Cur sic amat qd̄
relinq̄t? Cur illud negligit q̄ puenit: ecce
trāst̄ d̄r qd̄ agitis: z ad extremū iudiciū
sine vlla intermissiōe q̄ndie volētes nolē
tesq̄ p̄peratis. Hec Greg. Cū aut pauci
sint q̄ vere deū diligit. Tñ sic d̄r Gre. in
homel. Ecce si vnūq̄sq̄ vtm̄ requiritur an
diligit deū: tota fiducia z securā mēte. re
spōdet: diligo. Hec Gre. Vlti p̄fecto di
cūt: diligit deū q̄ eū minime diligit.
Vt aut videam? q̄ sūt bi q̄ vere deū diligit:
audiam? qd̄ dñs ipe in euāgelio d̄c.
Sicq̄ diligit me: sermonē meū seruabit.
Et Jo. xij. Si diligit me: mādata mea
seruate. Ibi d̄c. Qui h̄ mādata mea z se
ruat ea: ille est q̄ me diligit. Greg. Probat
tio dilectōis exhibitio e opis. Hinc i eplā
ianes ait. qui d̄c. q̄ diligo deū z mādata
eū. Custodit mēdat ē. Hec ille. Vñ dñs
in euāgelio hōd. Qui nō diligit me: sermo
nes meos nō seruāt. Grego. Ad volmet
ipos fr̄es charissimi itrosius redite: si deū
vere amatis exq̄rite. Hec tñ sibi aliq̄s cre
dat: qd̄ qd̄ sibi anim? sine opis attestatōe
r̄ideat. De dilectōe p̄ditōis lingua: mēs
z vita req̄rat. Nūq̄ est amor dei ociosus.
Op̄at em̄ magna s̄ ē: si p̄o operari renuit
amor nō ē. Hec Greg. q̄ntus aut sic fru
ctus his q̄s diligit deū: audiam? qd̄ se
qui ē in euāgelio. Nā postq̄ dixit. Sicq̄
diligit me: sermonē meū seruabit: subdit.

Et pater me? diligit eum. Et Joā. xij.
Qui diligit me: diligit a p̄re meo. Et Jo.
xv. Vos amici mei estis: si feceritis q̄ pie
cipio vobis. Grego. Pensate q̄nta digni
tas est esse amicos chr̄i. Hec ille. Vñ aut
onīdā euidēter q̄nta sit z q̄fructuosa er
go nos dei dilectio: subdit dñs. Et ad eū
veniem? z māsiōne apud eū faciemus.
Vbi notādū q̄ hoies sūt in triplici dif
ferētia respectu aduētus dei in ipis. Qui
dā s̄ ad q̄s spūsc̄tūs nūq̄ venit: cuiusmōd̄
sūt indurati p̄ctōres q̄ semp̄ stāt in malo
ppolito: vt supbi: auari: luxuriosi: iracū
di: z gulosi: q̄ tales spūsc̄tō resistūt eo q̄
penitere nolūt. Act. vij. Dura ceruice in
circūcis cordibz z auribz: vos semp̄ spū
sc̄tō resististis. Blo. q̄ nūq̄ estis p̄nias agē
tes. Alij sūt ad q̄s spūsc̄tūs iterdū venit
s̄ māsiōne nō facit: q̄ sicut d̄r Grego. in
homel. Q̄ p̄ p̄nctionē qd̄ d̄a dei respectū
p̄cipiūt: s̄ t̄tatiōis tpe h̄ ipm̄ qd̄ cōpū
cti fuerat obliuiscūt: iteq̄ ad p̄petranda
p̄ctā redeunt acti ea minime planissent.
Hec ille. Isti itaq̄ extinguit ignē spūsc̄ti
in seipis: q̄ d̄c ap̄ls. j. Thel. v. Spi
ritū nolite extinguere. Tertij sunt ad q̄s
spūsc̄tūs venit z māsiōne facit q̄ vici post
receptionē spūsc̄ti a p̄ctō se custodiūt z in
bono p̄ficiūt vsq̄ in fine vite sue. Greg. in
homel. Qui p̄e deū diligit q̄ ei? mādata
custodit: in ei? corde dñs venit z māsiōne
facit: q̄ sic eū diuinitatis amor penetrat:
vt ab h̄ amore tentatiōis tpe nō recedat.
Hec Gre. Q̄ miser q̄ sibi datā spūsc̄ti
grāz sp̄ nō p̄seruat: nō ei amittit p̄r nisi p̄
volūtarij maliciā expulsa. Aug. li. ij. de pe
nitētia. P̄cto sp̄ ē grā q̄ nūq̄ deficit nisi
p̄r expulsa: z t̄nue q̄ necessaria sūt insp̄
rat si ē q̄ recipiat. Hec ille. Et sup̄dictis siḡ
apparet q̄ solis deū diligitibz q̄ ei? māda
ta custodiūt dat spūsc̄t. z in solis p̄seueran
tibz in amore dī māsiōne facit. ff. Jo dñs
Jo. xij. vbi dicit. Si diligitis me māda
ta mea seruare: subdit. Et ego rogabo pa
trē z aliū paraclētū dabit vobis: vt mane
at vobiscū in eternū: sp̄m̄ q̄ritatis quē mū
dus. id est is qui mundanis sc̄licz con
cupiscētie carnis concupiscētie oculor̄
ru: z superbie vite deditus est: nō potest
accipere quia non videt eum nec scit eum
Vos autem cognoscetis eum quia apud

rio sc̄ificatiue repletōis **F. LX**

vos manebit et in vobis est. Hec ibi.
 Quare non autem non potest mundus accipere. sc̄. est: q̄ sicut dicitur. Non potest esse spiritus nisi ubi est verus amor dei. Amore autē dei nō potest esse ubi est amor mundi: vt dicit Aug⁹. Nō dicit iohannes. j. Jo. ij. Nolite diligere mundū neq̄ ea q̄ in mundo sūt. Si q̄s diligit mundū nō est charitas p̄is in eo: q̄m̄ omne qd̄ est in mōdo concupiscētia carnis ē et concupiscētia oculorū et supbia vite q̄ nō ē ex p̄re s̄ ex mōdo est.
Hec ibi. Secūda p̄ditio p̄sonalis illoꝝ q̄ hodie receperit. sc̄. est p̄a mēris hūilitatio q̄ intelligit p̄ h̄ q̄ erāt sedētes. Glo. Sēctio indicū ē hūilitatē. Ja. iij. Superbis de⁹ resistit: hūilib⁹ autē dat gr̄as. Nō vult spiritus intrare hospitium nisi ubi honorat. Sola hō hūilitas deū honorat. Eccl̄iast̄i. ij. Magna potentia sol⁹ dei est ab hūilib⁹ honorat. Dina q̄ppe gr̄a signatur p̄ aquā. iuxta illud Jo. iij. Quibibet sit ex aqua quam ego dabo et nō sitiet in eternū: s̄ aq̄ quā dabo ei fiet ei fons aq̄ salūtis i vitā eternā. Jtē Jo. vij. Spiritus sc̄ificatus de⁹ flumē aq̄ viue. Ibi em̄ dicit dñs. Qui credit in me sicut dicit scriptura: flumina de vitē ei⁹ fluēt aq̄ viue. Hoc autē dicit de sp̄sc̄ificō quē accepturi erant credētes i eū. Nō autē sic s̄ q̄ gr̄a spiritus sc̄ifici p̄ aquā. Qm̄ sic aq̄ ad hūilita loca fluit sic sp̄sc̄ificat⁹ in corda humilia venit et in eis mōtionē facit: nō at̄ in cordib⁹ mōtuosis et supbis. Ps̄. Qui emittit fontes in vallib⁹ inter mediū mōtiū p̄trāsibūt aq̄. Aug. Alta siccā ima replētur. Jdē i ser. de ascē. Videte fr̄es magnū miraculū. Altus est de⁹: hūilitas te et venit ad te. Erigis te et fugit a te. Quare h̄: q̄ excelsus ē et humilia respicit: alta alōge cognoscit: hūilia de p̄mo respicit: vt attollat. alta i. supba delōge cognoscit vt de p̄mat. Hec ille. Bre. Sp̄s solet diuine gr̄e familiaris ēē hūilitas. Aug. ij. p̄f. Q̄ suavis es dñe: humiles corde sūt dom⁹ tua.
Tertia p̄ditio p̄sonalis est pura orōnis deuotio. Un̄ Act. j. of q̄ inter ascensionē dñi: vsq̄ ad aduentū sp̄sc̄ificati erāt h̄i oēs sc̄z discipuli p̄seuerātes ynanimiter in orōne. Et eccl̄ia cārat. Quantibus ap̄to deū venisse nūciat. Ps̄. Prope est

dñs omnib⁹ inuocantib⁹ eum. et. Sap. vij. Inuocauit et venit in me spirit⁹ sapie. Cassiodor⁹ sup psal. Oratio p̄seuerans cor abstrahit a terrenis: mundat a vicij⁹: subleuat ad celestia: reddit capax et dignus ad sp̄sc̄ificata bona accipiēda. Hec ille. Sicut itaq̄ aliq̄s libenter declinat ad hospitium in q̄ se desiderari aduentū suū sic sp̄sc̄ificat⁹ libet ad eos venit q̄ eius aduentum corde desiderat et cū deuotis orōnib⁹ eū inuitat sicut sp̄sa sp̄sc̄ificati. Cañ. v. Veniat dilect⁹ me⁹ i hor. su. Juxta qd̄ etia Sap. v. of. Preoccupat eos q̄ se concupiscūt. Sunt at̄ tria p̄cipue nob̄ consideranda. p̄ atrēta p̄sideratio nob̄ ingerere p̄ desiderū serues ad receptionē sp̄sc̄ificati.
Primum ē tati hospitis incōprehensibilis sublimitas. Bre. in homel. Pensate fr̄es charissimi q̄nta sit ista solēntas: h̄re i cordis hospicio aduentū dei. Aug. Q̄ felix ē aia illa q̄ ita vitā suā gubernare studet auxiliāte deo q̄ deū hospite⁹ et inhabitatorem mereat accipere. Secūm est ipsius sp̄sc̄ificati inexplicabilis suauitas. Sap. xij. Q̄ bonus q̄ suavis est dñe spiritus tuus in nobis. Eccl̄. xxxij. Sp̄s meus super mel dulcis. Adeo profecto dulcis q̄ in cōparatiōe tāte dulcedinis omis carnalis dulcedo amaritudo est. Aug. Gustato spiritu desipit ois caro. Hec ille. Sed re sp̄sc̄ificat⁹ tāta suauitate hūano cordi ingerit q̄ totū mundū d̄spere fac. Ber. Quid nō tēperabit dulcedo illa q̄ mōtū q̄q̄ dulcissimā facit: q̄ resistere pot̄ asperitas vnctōni illi. Hec ille. Rich. de serō vitore. Quod ē cor tā durū vel lapideū qd̄ dina p̄ntia sua benignitate nō emolliat et sua dulcedine nō alliciat. Hec ille. Tertū n̄ra miserabilis necessitas. Nō em̄ possum⁹ ex nob̄ ipsis sine sp̄sc̄ificō ad h̄ritudīnē p̄tingere: qd̄ declarat b̄tus Tho. ij. ij. q. lxxij. qz in ordine ad finē vltimū supnaturalē nō sufficit ip̄a rōnis motio: n̄i de⁹ sup assit instinet⁹ et motio. ff. fm̄ illd. Ro. vij. Qui sp̄s dei agunt h̄i filij dei sunt: q̄ si filij et heredes. Et ps̄. Sp̄s tuus bonus deducet me in terram rectam. id ē in hereditatem beatorum. Item necessari⁹ us est nob̄is spiritus sanctus ne in nob̄is habitet spiritus malignus: qui crudelis

Ber. pro festo Pent. De myste.

est et non miserebit: vt dicitur Hierem.
v. Desiderare igitur maxime debemus re-
ceptione spiritus: cuius vices nunquam digni
esse possumus nisi feruent desideremus et in-
genti desiderio humiliter oratio postulemus.
Aug. Tota vita boni christiani scilicet desi-
derium: quod autem desideras nō dū vides: sed
desiderando capax eris. Hec ille. Quia ap-
multū feruent desiderauerunt et deuotissi-
me oratio petierunt antequam recepissent. Iō et
tandē in plenitudine magna receperunt: quia
sicut dicitur Luc. x. Pater vester celestis dabit
spiritum bonum petentibus se. Sic itaque dicitur est
triplici modo dispositio ad spiritum
ritus scilicet recipiendum. **S**ecunda est dicitur lo-
calis vbi desideranda est dicitur loci in quo
erat discipulus quā super eos descendit spiritus sanctus.
Erat enim in hierusalem in monte sion et in supe-
riori cenaculo: ascendit enim ad superiora: vt
habetur Act. i. Per hec autem tria intelligunt tres
modos dispositionis ad receptionem spiritus sancti.
Prima est cordis quietatio seu pacifica-
tio: quod per hierusalem intelligitur: quia hierusalem inter-
pretatur visio pacis. Esa. lxxv. Super quem requies-
cet spiritus meus nisi super humiles et quietos. Ps.
In pace factus est locus eius. In Iō. xx. Dominus
primo obtulit pacem discipulis dicens. Pax vobis.
Deinde insufflauit dicens. Accipite spiritum sanctum.
Iuxta quod etiam dicitur. Cor. vi. Pacem habete
et dominus pascet et dilectionis erit vobiscum.
Hec ibi. Nō potest esse spiritus sanctus in hominibus
impis: quia sicut dicitur Esa. lvij. Nō est pax im-
piis. Job. ix. Quis enim est (scilicet deo) restitit et
pacem habuit. Sic. Peruersa mens vni se co-
tra suū erigit auctore inde se in semetipsum
fundit: habere ergo pacem resistens nō potest: quia
dū superbia insulso sequitur quod stulte per culpam
generat: in agendis penam mirabiliter ordinat.
Hec ille. Patet itaque quomodo peccator pacem habere
nō potest: Nam quomodo pacem haberet qui gladium
portat in corde: qui inter orationes blasphemat: qui
gladium diaboli vltimis vibratum videt super se
et horrendam foueam infernali igne et sulphu-
re succensam inferi paratam ipsi in miseriam pri-
mus deuoraturus: Purganda est igitur conscientia
ab omni peccato si vis spiritum sanctum recipere. Greg. in
omel. Tergat sordes prauitatis operis quod deo pre-
parat domum mentis. Ber. Spiritus sanctus non
dit sordes nec habitare potest in corde subdi-
to peccatis. Amb. super Luc. In corde mundo:
conscientia bona: et fide nō ficta habitat deus.

Secunda dicitur signata per locum est celestium
speculatio seu contemplatio desideratio quod ad
intellectum. Et hoc intelligitur per sion: quia specu-
cula vel speculatio interpretatur. Glossa. Qui
spiritum sanctum desiderat: carnis suam domicilio me-
tis contemplatione transcendat. Ps. Elegit domum
sion: elegit eam in habitationem suam. Et
sequitur verbum domini. Hec reges mea in seculum
seculi hic habitabo etc. **T**ertia dicitur est
superiorum desideratio affectio: quod intelligitur
quia apostolus sursum ascenderit. Sursum quippe
ascendimus per affectionem et desiderium volun-
tatis. Iō Iō. vij. clamabat dominus. Si quis sitit
veniat ad me et bibat. Nota bene. Si quis sitit
ad desiderium: quod desiderium pregrit ad recipi-
endum aquam vite quod est gratia spiritus sancti: veniat. scilicet
ad me per affectionem et deuotionem voluntatis
ascendens: et bibat. scilicet aqua de fonte vite.
Qui ergo vult habere spiritum sanctum debet omnino af-
fectum habere ad deum eleuatum: et ab omni cupi-
ditate mundana et carnali voluptate segre-
gatū et abstractū. Bern. in epistola. Qui car-
nalibus voluptatibus patitur: eternarum delicia-
rum epulis indignus habetur. Iac. Quis ignis et
aqua simul esse non potest: sic spirituales et carna-
les delicie in eodem non se participant. Ideo
Deus. vij. Absit te penuria et deus tibi
manus. Hec ibi. Cū itaque delectationes ex-
traneas vicerit homo: dabit ei dulcedo spiritus
sancti. Apoc. ij. Vincet et dabo manna abs-
conditum. Patent itaque tres conditiones dis-
positionis ad receptionem spiritus sancti quod sumuntur
ex parte loci. **T**ertia est conditio temporalis:
vbi desideranda est dicitur: pax in qua nullus
est spiritus sanctus super apostolos. Diffusus est enim
dū implerentur dies Pentecostes. vt dicitur
Act. i. die quinquagesima a resurrectione. Et
hoc ad signandum quod nulli datur. scilicet nisi quā in
eo impletur peccatorum remissio: obsequade legis ab-
fectio: et eterne remuneratio sperata expe-
ctatio. Hec enim tria sunt a spiritus sancti. **P**rimo
itaque illa dicitur temporalis: quia nisi quā in
eo impletur peccatorum remissio. In glo. Iō in quinquagesi-
mo datur est. scilicet quod indulgentia fiebat in iubi-
leis: per spiritum sanctum peccata remittuntur. Et sequitur
in glo. In spirituali iubileo rei soluiuntur: debita
dimittuntur: scilicet homines peccatorum veniunt ad iu-
go futurum liberantur. Hec gl. Rei in quibus moris
liberantur. Ro. vij. Lex spiritus sancti in nobis liberat
me a leg. peccatorum mor. Hec ille. Debita peccatorum
remittuntur quia caritas operum multitudines

peccatorū: vt dicit. j. Pe. iij. Serui. i. peccatores a peccati fuitate z diaboli liberā tur. ij. Cor. iij. Vbi spūs dñi ibi libertas

Secūdo p h signat q a spūctō est legis pfectio. Nā p m glo. qm a die agni imolati qnq̄gesimo die data est lex in igne: in no uo etiā testamēto qnq̄gesimo die a pasca chri dicitur ff. in igne: lex in mōte sinai. ff. in mōte sion. Vñ p hoc insinuat q ipse ff. est pfectio totius legis: qz plenitudo legi est dilectio. vt dicit Ro. xij. Sicut em dicit Greg. in homel. Ipe spūctūs amor est. Vñ z iōānes dr. Deus charitas est. Hec ille. Et de ipis aplis dicit idē Greg. ibidez Dū deū in ignis viōe suscipiūt p amore suauiter exarserūt. Hec ille. Et bñ dicit suauiter qz vt supra iā diximus ineffabilis est huius amoris suauitas infusa a ff. ps. q̄ magna multitudo dulcedinis tue dñe quā absco disti timētibz te. Vbi dr Glo. Hāc dulcedinē n̄ sentiūt q palatū dū dīs infectū hñt febre iniquitatis. Hec glo. Qui vult itaqz dulcedinē hāc pape oēm pctiz extraneā solatōis aut volupratz affectū dē pcul abijcere. Aug. v. p̄el. Gaudium diuine dulcedinis nō degustas si carnali delectatiōe cor maculas. Et Ber. Delicate sūt solatōes diuine nec dā admittētibz alienas. Hec Ber.

Tertio p̄ illā p̄ditiōnē epalem significat q a spūctō est etna remuneratō. Vñ dr glo. In spūa li iubilēs exules in patriā reuocāt: here ditas amissa reddit. Hec glo. Exules in q̄ a celesti patriā i eā reuocāt. ps. Spūs tuus bonus deducet me in terrā rectā. Hec reditas amissa reddit qz sic dicit Ro. viij. Ipe spūs testimoniū reddit spūi nro q sumus filij dei: sicut autē filij z heredes. Et eph. j. Spūctūs dñi pignus hereditatis nre. Per ipm itaqz spm in nobis habitāre in celesti patriā reuocamur: z pus amissa parāditi hereditas: nob reddit. Tūc autē p̄fectā spūcti plenitudinē habebim⁹ cū ad illā celestis p̄rie quietē puenerim⁹ q̄ vtiqz q̄es bñ significat p festū p̄tecostes qd ad quietē deputatū erat. Iō sic loq̄t Ber. in ser. Felices vos q̄ iā in crastis qnq̄gesimaz requietē z iubilēū annū: frēs nros loquor: q̄ bus iā dixit spūs vt requiescāt a laboribz suis: Duo nāqz tpa celebrāz frēs: qnq̄gesimē vñ: alcep q̄ dragestime. Istud ante

passionē: illud post resurrectionē. Unum in cōpūctiōe cordis z lamētis pnie. aliud in deuotiōe spūs z solēti alla. Huius quidē tps ipa est vita p̄sens. Posteri⁹ p̄o quietē tē mētis significat: q̄ est post mortē. Cum autē venerit illi⁹ qnq̄gesime finis: in iudiciō scz resurrectionē cōpletis diebz p̄tecostes aderit plenitudo spūs z totā replebit domū. Plena siquidē erit ois terra maiestate ei⁹: qm nō solū aia sz z ipm corp⁹ spūrituale resurget: si tñ iuxta apli monituz: dū adhuc est aiale fuerit seminātū. Hec Ber. in ser. Sic itaqz dixim⁹ de p̄ditiōe spūali qz vix missus est spūctūs dū cōpleteret dies p̄tecostes. Sic itaqz dr. Ber. in ser. Memus fratres vt cōpleant in nobis dies p̄tecostes: dies remissiōis: dies exaltatiōis: dies p̄sissimi iubilēi: z iueniat nos semp spūctūs paritē p̄ cordiū vnitatē: z in eodē loco p̄ promissaz stabilitatē. Hec Ber. Hec itaqz de replendoy dīp̄positiōe dicta sunt.

Secūdo circa primum mysteriū superi⁹ p̄positū p̄siderāda ē dīp̄positoy repleto. Dū ei p̄pleti essent dies p̄tecostes z sic cēt discipuli pariter i eodē loco sedētes z orātes: tūc q̄si hora tertia fact⁹ est repēte de celo. i. de aere sonus qz fragor: qdā insonuit in aere tāqz adueniētis spūs vehemētis. i. venti impetiosi fortissimi. Et repleuit totā domum vbi erāt sedentes. Iuxta qd eis dictū fuerat. Lu. vi. Sedete in uirtute q̄ ad usqz induamini uirtute ex alto. Hora qz spūalit hora p̄ma est p̄sideratio inductiua timorū: puta p̄sideratio iudicij finalis z pene gehennalis. Secūda hora ē p̄sideratio inductiua pudoris siue p̄usionis: sic p̄sideratio macy cule z turpitudinis pcti q̄ aperta ē z nuda corā ocul̄ dī. Tertia hora ē p̄sideratio inductiua amoris: puta p̄sideratio diuine bonitatz z bñficiōy dī. Et in hac hora tertia venit spūctūs. Dicit autē uenisse repēte z in similitudinē vēti vehemētis: vt per hōndat q̄ subito infunditur spūalis grā cordibus preparatis z q̄ subito spūctūs adueniēs operat in mēte faciēs eā spūalē z eleuat in deū. Iō p̄t dicit spūs vehemēs. i. vehēs mentē. Greg. in homel. No die spūctūs repētino sonitu sup discipul

Ber. Pro festo pente. De myste

los venit metemg carnaliū subito in sui amore pmutauit. Hec ille. Ambro. Ne/ seic tarda molimina spūscū grā. Hec ille. Quā igit fieret p̄dictus sonus repetitus et impleret tota dom⁹ illa spū vebemēt: ap paruerit eis: q̄ sc̄z erāt ibi sedētes disper/ tite lingue tāq̄ ignis. i. radij ignei in mo/ dū linguaz inlidentes capitib⁹ singulorūz. Et tūc repleti sūt oēs spūscō. Ignis q̄p/ pe ille nō erat spūscū: s̄ tāq̄mō signūz spūs. Sicut aut̄ dicit Ber. in ser. Ele/ nit tūc spūscū in linguis igneis vt ver/ ba ignea loqr̄z et legē ignea lingue ignee p̄dicaret. Hec ille. Apparuit aut̄ in spe/ cie ignis cui⁹ rationē assignat raban⁹ de/ ces. Ignis istas habz naturas purgē: ea lesacit et illuminat: similiter spūs purgat corda: repozē excutit: ignorācias illustrat. Hec Raban⁹. Primo itaq̄ purgat corda exurēdo peccā. Zach. xij. Per ignē vram eos sic vrit argentū: h̄ etiā igne vri pete/ bat p̄pheta d. In renes meos et cor meū. Et Esa. iij. Si sanguinē hierusalē laue/ rit de medio ei⁹ in spū iudicij et spū ardo/ ris. Secūdo repozē excutit. Quā de illis q̄s replet spūscū. d̄ Rhom. xij. Spū feruētes. Hec. in homel. Foris apparētib⁹ linguis igneis: facta sūt corda flammātia. Idē. In igne apparuit spūs: qz ab oi cor/ de qd̄ replet torpore frigoris excunt et h̄ i desiderio sue æternitatē accēdit. Hec ille. Ber. Spūs iste sup aplos in igne appa/ ruit. q̄s enim repleuerit spū feruere facit. Hec ille. Tertio ignorācias illustrat. Sap. x. Sensum aut̄ lūi q̄s sciet nisi tu dederis sapientia et miseris spūscūm tuū de altissimis. Et. j. Cor. ij. Nobis autēz reuelauit deus p̄ spm̄ suū. Ber. Spūs in igne apparuit qz q̄s repleuerit veritatem cognoscere facit. Hec Ber. Quā itaq̄ hō recte cognoscit et discernēdo recte p̄side/ rat et recte iudicat q̄ sūt agenda: q̄ credē/ da: q̄ gregēda: q̄ fugienda: q̄ speranda: et q̄ horreda: signū habz q̄ est in eo spūs d̄: qz ad ista nō sufficit cognitio naturalis: p̄ p̄ter quod ap̄s. j. Cor. ij. Nos nō spūm hui⁹ mūdi acēptim⁹ h̄ spūm q̄ ex deo est vt sciamus q̄ a deo donata sūt nobis. Et in/ fra. Nūllis hō nō p̄cipit ea q̄ sūt spūs dei. Stulticia em̄ est illi et nō pōt intelligere qd̄ spūalr̄ examat. Spūalis autē iudicat

oia. i. discernit. Spūs em̄ vt ibidē d̄ oia scrutat etiā p̄ruda dei. Hec ibi. Hec igit discretio signū est q̄ spūs dei est in hōie. Quā d̄ j. Jo. ij. Unctiōne habet⁹ a sc̄o et nostis oia. Hec ibi. De illustratiōe autēz mētē et repozis excussiōe q̄ fit a spūscō d̄ cit Ber. in ser. Profecto spūscūctus mo/ ner et docet. Memorie suggerit bona i co/ gitatiōib⁹ sc̄is atq̄ ita ignauiā n̄ram te/ poremg repellit. Propterea q̄ries hui⁹ mōi suggestiōne boni cor: de tuo senseris: da honozē deo vno et age reuerentiā spū sc̄o cui⁹ vox sonat in aurib⁹ tuis. Ip̄e nā q̄ est q̄ loqr̄tur iusticiā: et euāgelio habes qz ip̄e suggeret vob oia q̄cūq̄ dixeris vob bis. Et aduerte q̄ p̄miserit. Ille vos docēbit oia. Hec ille. Idē ibidē. Quā adue/ niēs spūs corā possederit animā suggerē do: instruendo: afficiendo: loquēs in cogi/ tatiōib⁹ n̄ris semp vt audiam⁹ et nos qd̄ loquat in nob̄ d̄ns de⁹ rōnē illuminans: voluntatē inflāmās. Nū tibi videt⁹ qz corā domū impleuerit dispercite lingue tāq̄ ignis: Sunt autē dispercite lingue p̄pter multip̄lices cogitatiōes s̄z ear⁹ multipli/ citas et vno lumine veritatē et vno feruō/ re charitatē fit tāq̄ ignis. Hec ille. Sic itaq̄ dictū est de sc̄o proposito. i. de d̄si/ positoz repletiōe.

Tertio circa illud p̄mū mysteriū p̄siderāda ē repletiōis manifesta/ tio de q̄ d̄ Act. ij. et in eplā hōd. Et cepe/ rūt loq̄ varijs linguis pur spūscūctūs d̄a/ bar eloq̄ illis: q̄ ē v̄tudes singlis purvult j. Cor. xij. Loq̄bāt inq̄ varijs linguis sic etiā q̄ vno ap̄loz loqr̄te pura petro hōi/ mines diuersaz linguaz p̄monē suū intel/ ligebāt: et verbū semel ab ore petri plarū in aurib⁹ diuersoz recipiebāt sic diuersifit/ catū acti a pl̄b⁹ hōib⁹ diuersaz linguarū fuisse plarū. Hebreis qd̄ videbat pet⁹ hebraice loq̄: grecis aut̄ grece: et latinis la/ tine: cū tñ vnu et idē p̄bū p̄ferret. Et hoc erat mirabile. Spūscūctūs ei i eis lo/ q̄bat q̄ ip̄is inspirauit oim linguaz notā/ ciā. Juxta qd̄ legit Sap. xvj. Spūs d̄ni repleuit orbē terraz et h̄ qd̄ p̄tinet oia sc̄iaz bz vocē. i. linguaz. acti d̄iceret. Spūscūctūs replet⁹ orbē terraz dedit ap̄lis sciam linguaz. Cōsiderem⁹ h̄ multiplice d̄ni be

rio scificatiue repletōis **F. LXII**

nigritate amiaz. Discipulos em suos tri-
stes qd de sua absentia z tñsdos. nec ca-
perent a iudeis nō pmisit in rāto timore z
dolatōe pmanere diu: s; sic eis pmiserat
Jo. xiiij. nō eos relitē orphanos s; spūm
paraclētū de dit eis. S; z p̄siderem? dei
sapias simul z frutē. Non em litteratos z
hūana sapia p̄ditos viros elegit: s; illi-
teratos z simplices q̄s tñ p̄spūcti datō
nē stati oim scientiaz lumine illustravit: z
oim genera linguaz p̄fecte edocuit. Jo ce-
perat loq̄ varijs linguis p̄ qd̄ manifesta
bat plenitudo spūcti sibi data. Est autē
notādū q̄ triplex ē signū plenitudinis qd̄
fuit in apostolis. **P**rimū ē nō resonare:
vt pz̄ in dolo qd̄ cū pleni ē non resonat.
Uñ de martyrib; q̄ pleni erāt spūctō can-
tat ecclā. Nō murmur resonat n̄ q̄rimonia
zē. Bre. Qui supna degustat inferora e-
quimiter portat. Nā sic d̄ Ro. viij. Ipse
spūs adiuar infirmitatē nr̄am. vt sc̄ oia
adueria possum? cum patiētia sustinere.
Hoc itaq; signū habuerūt apli qz̄ in trī-
bulatōib; nō resonabāt p̄ impatiētia neq;
murmurabāt: curr? em̄ hñ vnc? nō mur-
murat sub onere. Uñ de ipis d̄ Act. v.
Ibāt gaudētes a p̄spectū p̄siliij qz̄ digni
habiti sūt p̄ noie iesu p̄tumeliā pati. Nec
ibi sc̄ sciendū q̄ mlti seipos existimant
bonos q̄ vix vnū p̄bū patiēter suscipiunt
s; imediare p̄mori alios etiāz p̄turbant.
Bre. Quāto vnusq; apud se lateat illaz
ta p̄tumeliā p̄bat. **S**cōm signū est nō
plus recipere seu facietatē h̄re. Quādo ei
vas aliq̄ h̄re pleni ē aliud recipere nō
pōt. Sic sc̄i q̄ h̄re plenitudinē gr̄e nō p̄t
recipere aliū h̄re dilectōis carnalis aut
terrene. Jo. iij. Qui biberit ex aqua quā
ego dabo nō sitiet vnq; Et Gal. v. Spū
ambulate z carnis desideria nō pficietis:
qz̄ in Ambrō. Sustato spū desp̄itōis ca-
ro. Chry. Vere nō est sup terra qd̄ amer
q̄ donū dei in veritate gustauerit. Aug.
Qui biberit de fluuio paradisi cuius vna
gutta maior est oceano restat vt in eo sit
hū? mūdi extincta sit. Hec ille. Hoc s;
gnū habuerūt apli q̄ oia p̄t̄ ch̄m reliq̄-
rūt z nihil p̄tū h̄re voluerūt. Vere ple-
nus erat spūctō q̄ dicebat P̄bil. iij. Dia-
strimētū fecit arbitror vt xpm̄ lucrificā
Tertū signū est supfluere: vt patz̄ in

fluuio inundante. Eccl. xxij. Qui implet
q̄si p̄bison sapientiā. Ad Alterā illi? fluuij
p̄tū est sup effluere z circūadiacētia irri-
gare. Sic apli ceperit effluere: qz̄ ceperit
loq̄ varijs linguis. Ubi di. glo. Ecce signū
plenitudinis: pleni vas erūpit. **I**gnis in
sinu nō pōt occultari. Ceperūt itaq; cir-
cūadiacētia irrigare: vñ petrus statim p̄-
dicare cepit z tria milia cōuertit illa die.
Cū igit aliq; ex bono affectu z desiderio
laborat p̄ salute alioz eos instruēdo z ex-
hortando signū est plenitudinis spūcti.
Est tñ aduertendū fm̄ Tho. j. ij. q. c. ij. ar.
v. q̄ null? pōt certitudinalit̄ sc̄ire se habe-
re. nisi p̄ reuelatōne sp̄ale. vñ d̄ Job.
xxxij. Ecce de? magn? vinces sciam nō
strā. Jo et? absentia vñ p̄ntia in nob; p̄ cer-
titudinē cognosci nō pōt. Iuxta illd̄ Job
it. Si venerit ad me nō videbo eū: si autē
abierit nō intelligā. Jo d̄ Eccl. ix. Sūc
iusti atq; sapientes z eoz opa in manu dei
z tñ nemo scit vtrū amoe vel odio dign?
sit Jo dicebat paul? j. Cor. iij. S; neq;
meipm̄ iudico. Qui aut me iudicat d̄ns ē
Pōt tñ aliq; p̄lecturalr p̄ aliq̄ signa co-
gnoscere se h̄re gr̄am spūcti inq̄ntū p̄cti-
pit se delectari in deo z p̄tenere res mun-
danas z inq̄ntū nō ē sibi p̄cti? alicui? p̄cti-
mortalis. Ista tñ cognitio ē ip̄fecta. Uñ
paul? j. Cor. iij. Nihil mihi p̄cti? sum:
s; nō i h̄ iustificat? suz. h̄ mōs ḡit cognosci
pōt plenitudo spūcti p̄ tria p̄dicta signa.
Hec d̄ tertio p̄ p̄posito circa p̄mū m̄ge-
riū sc̄ de repletōis manifestatiōe.
Quarto circa illd̄ my-
steriū ē p̄siderāda manifestatōis admira-
tio. Tūc em̄ sic legit Act. ij. in epla hōb.
Erāt in hierlm̄ iudei viri religiosi z p̄er
eos mlti ali; supueniētes fere ex oi natioe
q̄ sub celo ē qz̄ mltz captiuitatib; dispersi
fuerāt iudei z p̄cipue sub antiocho p̄ tūc
ad diē festū p̄uenerāt. Audiro igit frago-
re q̄ insonuerat in aere: p̄uenerūt oēs ad
discipulos z mirati sūt z p̄fusi: qm̄ audie-
bat vnusq; lingua sua illos loquentes.
Uñ stupebat dicētes. Nōne ecce oēs isti
q̄ loquūt galilei sūt? Et quō nos audiuim?
vnusq; lingua nr̄am in q̄ nati sum? zē.
Quidnam vult hoc esse? Alij autem irri-
debant dicentes: quia multo pleni sunt.
id est vebementer ebrij. Bernard? Uet

Ber. pro festo Pent. De myste.

re ebrj vino s; nō eo q̄ ab incredulis ebrj putabant. Plam̄ inq̄ ebrj sed vino nouo qd̄ veteres q̄dez vtres nō merebant acci pre nec p̄tinere valerēt. Hoc em̄ vinū ve ra illa vitis fuderat de excelso: vini leuifi caus or: nō statū mētis euerēs. Hec ille. Sicut aut̄ legit̄ Act. ij. Stās petr⁹ cuz vnde ei eleuauit vocē suā z locut⁹ est. Ubi ri iudei z q̄ habitas hierlm̄ vniuersi hoc vobis notū sit z aurib⁹ p̄cipi. ver. m. Non em̄ sicut vos existimat̄: hi orij sunt: cū sit hora diei tertia. q. d. Non dū est tps̄ come dendi. Et q̄ scietib⁹ lege loq̄bat: iō addu cit testimoniū Joel p̄be q̄ p̄betauerat de aduerti spūsc̄ti d. Et erit in nouissimis dieb⁹ dicit dñs Effundā d̄ spū meo super oēm carnē. i. sup̄ vtrūq̄ sexū. Multis etiā alijs verbis testificat̄ est: vt h̄ Act. ij. et exhortabat eos d. Saluamini a gñatiōe ista p̄ua. Deut. xxxij. Gñatio em̄ pueria ē zc. Hec est cui dixerat Joā. Bar. ij. p̄ genies viperaz. Aut̄ aut̄ receperūt fmo nes eius baptizati sunt z apposite sunt in die illa anie circū triamila: vt ibidē dicit̄. Sicutaq̄ arca hūc artictm̄ apparet iudeo rū p̄fuso: raplica instructio: z audientiu⁹ p̄uersio. Iudeis malignarib⁹ z imprope rantib⁹ ap̄lis eos esse ebrjos: siles sunt il li q̄ cū p̄ba salutis audiūt p̄nentes irri dent z q̄li stulticia reputat̄ aut̄ fabulā: Hi nō spūsc̄to repleti sunt: sed maligno spū se repletos esse oñdunt. **T**riplex Petri i/ structio. **P**rima est memorāde imple/ tionis. i. p̄betiaz q̄ locute fuerāt d̄ datōe spūsc̄ti z de dñi resurrectiōe: q̄z memo ria est inductiua amoris. **S**cōda est me/ ditāde p̄nunciatiōis. i. futuri iudicij: cui⁹ p̄sideratio est inductiua timoris. Dicit ei vel p̄tes. Et vt cū timorē inducat in spem. sequit̄. Et erit **D**is quicūq̄ zc. **T**ertia est or̄suande exhortatiōis: cū d̄ Salua mini zc. **U**nde textū Act. ij. **H**ec itaq̄ dicta sūt de p̄mo p̄ncipali mysterio sup̄ p̄posito qd̄ ē mysteriū sc̄rificatiōe r̄pletōis. **S**cundū p̄ncipale mysteriū est my/ steriū sc̄rificatiōe distinctōis. **U**bi p̄siderāda distinctio diuersoz mo/ doz q̄bus spūsc̄tus missus ē. **U**bi p̄mo notandū est q̄ spūsc̄tus d̄ mitti z veni/ re nō qz de nouo incipiat esse alicubi vbi p̄ us nō erat: aut qz desinat eē vbi p̄us fue/ rat. cū sit vbicūq̄ p̄ essentia: p̄fer̄ iā: z poten tia. **I**ntra illū p̄s. **S**i ascēdero in celū tu illic es: si descēdero in infernū ades. **S**ed qz alicubi incipit nouo mō esse q̄ p̄us ibi nō erat: nō p̄pter aliquā mutatiōez q̄ sit in eo: sed p̄pter mutatiōez ei⁹ in q̄ esse d̄: qz .i. causat in eo aliquē nouū effectū quē p̄ nō habebat. **V**enit ḡ nō mutādo locū: s; influēdo nouū donū: impmēdo nouū ef/ fectū: z excitādo hoīem ad nouū actū z no uū viuēdi modū. **E**t p̄t̄ dari exemplū de oculo ceco cui p̄ns est lumē: q̄ si miraclose repetur vt fiat vidēs: tūc lumē est sibi nō uo mō p̄ns: nō tñ de nouo p̄ns. **I**n em̄ p̄ erat sibi realis p̄ns: sed nūc in oculo vidēs te causat actū vidēdi quē p̄us n̄ causabat. **E**st ḡ nūc p̄ns vt visuz et cognitū z nō p̄. **S**ic d̄ spūsc̄tus venire ad nos qz incipit nouo mō esse in nobis vtz vt cognit⁹ et amat⁹: vel si p̄us iā erat cognit⁹ z ama tus: d̄ venire qz incipit esse magis cognit⁹ tus: z magis amat⁹. **E**t hoc oīno sine mu/ tatiōe sui: s; p̄pter mutatiōē in nobis. **D**uob⁹ aut̄ modis mittit spūsc̄tus. .i. vi/ sibiliter et inuisibiliter. **D**istinctio inuisibilis est p̄pter vtilitatē ecclie: **E**xemplū d̄ signo an/ tabernā. **S**i em̄ solū esset vinū sufficiens p̄ familia: nō poneret; sed qm̄ in abundantia signū ponit vt alijs p̄ficiat. **V**isibiliter: cum aliq̄ signo visibili demonstrat: z sic venit sup̄ ap̄los in die p̄tercostes. **V**enit̄ et sic sup̄ baptizatos z p̄firmatos in p̄mitia ecclie. **T**ūc em̄ cū erat fides nouella z te/ nera: necessariū fuit vt p̄ signū exteri⁹ in/ struerent hoīes de illap̄u spūali: vt fides p̄firmaret. **N**ā sicut d̄. j. **L**oz. xij. **D**am̄ testatio spūs d̄ vnicuiq̄ ad vtilitatē: s; ecclie. **E**t hoc p̄ncipaliter factū est p̄ ch̄z et ap̄los. **I**nuisibiliter aut̄ mittit cū mētib⁹ sc̄tis illabit. **D**e q̄ missione inuisibilis d̄ Act. Joā. ij. **S**pūs vbi vult spirat z voce ei⁹ audis sed nescis vnde veniat aut q̄ vadat. **B**er. **Q**ueris igit̄ cū ita sint inuestigabi/ les vie eius: vñ adesse nouerim: **N**ep̄ ex motu cordis intellexi p̄ntiam eius. z ex su/ ga viciōz aduerti potētiaz viritutis ei⁹: et ex discussione seu redargutiōe oculoꝝ meoꝝ orū admirat⁹ sum p̄funditatē sapie eius: et ex q̄ntulacūq̄ emendatiōe moꝝ meoꝝ exptus sum bonitatē mansuetudinis ei⁹.

specificatiue distinctōis Fo. LXIII

et ex reformatiōe. et renouatiōe spūs mē/
tis mee pcepti vtrūq; speciei decoris eius:
et ex pūtu hōy oim lil' expant mltitudi/
nē magnitudinis ei'. **Hec Ber.** Ad mlti/
tudinē aut inuisibile significandā et manife/
standā facta est aliqñ missio visibilis sub
diuersis signis sensibilib; q; immō erāt si/
gna representatiua pūtie spūsceti. Per pūte/
tates autē rez illaz in q; speciei apparuit
spūscetūs dant intelligi effect' spūales et
opatiōes q; opat' spūscetū? in cordib; q;
bus illabif. **Jo** p' siderada est distinctio di/
uersoz mōy missiōis visibilis: vt p hoc ali/
q; dicit cogitare possim? effect' et opatiōes
spūsceti q; si in nobis inuenerim? / signuz
ent pūtie spūsceti: est nō inuenerim? / do/
lendū erit de absentia ei'. **Horādū ita/
q; p' pūtie q; d'ruplicia spece visibili mon/
strat' est spūscetūs. Primo in specie co/
lūbe sup chm baptizatū Lu. iij. Descen/
dit spūscetūs corpali spece sicut colūba in
spū. Secō in specie nudis lucide super
chm trāfiguratur. **Dat. xvij.** Adhuc eo
loqnte ecce nubes lucida obūb: autē euz.
vbi d' glo. q; sicut baptizatū dno. ff. ostidit
in colūba ita hic in nube lucida. **Tertio**
in specie flat' sup cetū aploz p' gregarum
Jo. xx. Insufflauit ei. Accipite spūscetū
cū rē. **Quarto** in specie lingue ignee su/
per cetū disciploz timoratiū **Act. ij.** Appa/
ruerūt illis disparte lingue tanq; ignis rē.**

Primo igit' mōstratus

est in specie colūbe. **Ubi** notādū q; colū/
ba habz gemitū p cāru. Nelle carerz in fo/
ramib; petre manet. Sic. ff. q; replet p
mo facit p petis suis gemere **Esa. lix.** Ru/
gim' q; v'ri oēs: et q; colūbe meditan/
tes gemem' **Ro. vij.** Ipse spūs p nobis
postulat gemitū inenarrabilib; i. nos po/
stulātes et gemētes facit. **Q; h' sunt gemitū**
in v'ri spūalib; tā p petis p'rijs q; ali
eni: tā p dilatiōe p'mioz: q; p dānatione
petōz. Qui q; nō gemūt neq; dolēt d' pecc
catiō: maxīmā h'nt eām dolēdi et lamētan
di: v'z de absentia. ff. Q; ph dolor q; mlti
sunt q; exagitat spūs mal'. Et hoc aliqñ
p supbia: tūc d' spūs frigidus: de q; Esa.
lx. Dñs misit in medio ei'. **egypti spi**
ritū frigidus. Supbia em' f'it supbiaz ab
infimo ad altū p sui reputatiōez: et redēū

do ab alto ad infimū p punitiōez. q; q; se
exaltat hūilifabif **Lu. xvij.** Aliqñ p inui/
diā: ex q; p'leriq; puenit detractio: et tunc
d' spūs pessim': de q; **Judi. ix.** Misit de'
spū pessimū inter abimelech et hito: res
sichem. **Hūil' ei est pet' inuidia p quā bo**
mines pessimo. t. diabolo siles hūil'. Aliqñ
p irā: et tūc d' spūs dur'. de q; Esa. xlvij.
Deditur' est in spū suo duro. Aliqñ per
auariciā: et tūc d' spūs hui' mōi. j. Cor.
ij. Nos aut' spū hui' mōi nō accepim' rē
Aliqñ p acidiā: tūc d' spūs saporis: de q;
Esa. xxx. Discuit vob dñs spū saporis:
claudet oculos v'ros. **Aliqñ p falsitatē locu**
tionis: et tūc d' spūs mēdar. de q; ij. Re.
xxij. Aliqñ p infidelitatē supstitiōis: et tunc
d' spūs erroris: de q; **1. Tim. iij.** Aliqñ
p cellatiōne bone informatiōis: et tunc d'
spūs mur': de q; **Dat. ix.** Dic it' ac mur'
effectiue. **Aliqñ p blasphemā: et tūc dicit**
spūs blasphemie **Dat. xij. Aliqñ p petā**
carnalia: et talis d' spūs imund'. Unde
luxuriosi et gulosi signat' p illos porcos q;
ingressi sūt spūs maligni **Dat. xvij. Pro**
pter hec oia dicat q; d'ber postulado cum
p's. Cor. mundū crea in me de': et spi. re.
imo. in visce. me. De q; spū recte d' apl's
Ro. vij. Iesus viuificabit mortua cor/
pora v'ra ppter inhabitantē spū ei' in vobis
Hi aut' in q; b; habitat spūs immūda' p'ca
pitabunt in infernū: sicut et p'dicti porci p
cipitati sunt in mare **Dat. vij. Secō**
spūscetūs facit sine felle amaritudinis ee.
Sap. xij. **Q; bon' q; suauis est dñe spūs**
ru' in nobis. Et in eodē lib. cap. vij. vocal'
suavis: benign' human'. ex eo q; suaves
in smone: benignos in corde: et humanos
facit in ope. Illi itaq; q; spūscetū habēt s'
veri pacifici: de q; **Dat. v. Beati p'ci**
ifici qm filij dei vocabunt. Greg. Si filij
dei vocant qui pacē faciūt: p'culdubid filij
sathane sunt qui ipsam pfundunt. Hec il
le. Ubi ergo adest spiritus sanctus null' est
cordis duricia: nulla asperitas: sed oimo
da benignitas. nullus appetit' vindicte:
sed iniuriar' remissio ex corde. Ipse em'
spiritus dulcedis et amoris. Tertio spi
ritus sanctus facit in foraminib; petre: id
est in ch'i vulnerib; habitare. **Ham. di. j.**
Cor. x. Petra aut' erat ch'is. **Lantico ij.**
Surge p'era amica mea: speciosa mea: co

Her. pro festo pēte. De mysterio

lumba mea et venti. Glo. Foveas mihi pullos meos in foveis spiritus sancti. in foraminibus petre: Glo. i. in chiri vulneribus. Quorum ventus deuota preplatio nos inflamare debet ad amorem dei cuius causa precipua in nobis est spiritus sanctus.

Secundo monstratus est spiritus sanctus in specie nubis lucide. Ubi notandum quod nubes a terra eleuatur: refrigerius prestat. et pluuia generat. Spiritus sanctus hinc replet. Primo a terra eleuatur propter terrenorum et affectionem supernorum. Ezech. viij. Eleuauit me spiritus inter celum et terram et eduxit me in hierusalem in uisione dei. Cum igitur homini sapientia diuina et celestia: et desipit terrena et carnalia: signum est puritatis spiritus sancti. Ro. viij. Qui secundum spiritum sunt sapientes: qui autem secundum spiritum sunt sapientes. Et iuxta hoc dicit Gal. v. Fructus spiritus sunt caritatis: gaudium. Secundo refrigerium prestat contra incontinentiam uiciorum. Spiritus sanctus uocatur aqua quia habet uim refrigeratiua. Jo. i. vij. Flumina de ventre eius fluunt aqua uiuifica. Hoc autem dicit de spiritu sancto quem accepturi erant credentes in eum. Hec ibi. Sicut itaque dicit Ro. viij. Ipse spiritus adiuuat infirmitatem nostram: fortificando uicem contra temptationes. Tertio pluuiam lachrymarum generat. Ps. Flabit spiritus eius et fluunt aque. I. lachrymarum gementium uicem pro peccatis. ut sanctus diximus. et pro dilatione patrie celestis quemadmodum gementibus propheta spiritu plenus dicit. Deum mihi quod incoletatus me proplongat est.

Tertio monstratus est in specie flatus. Ubi notandum quod flatus leuis est: calidus: et ad respirandum necessarius. Sic itaque spiritus sanctus leuis. i. uelox est ad se diffundendum. Glosa super illud factus est repente de celo sonus etc. Hinc tarda motus lumbi spiritus sancti gratia. Secundo calidus est ad inflammandum. Lu. xij. Ignem ueni mittere in terram: et quod uolo nisi ut ardeat. Ubi et auster uento calido parat. Can. iij. Surge aquilo: et ueni auster profla hortum meum. Jo dicit Rom. xij. Spiritus seruantes. Sicut itaque calor naturalis signum est uite nature. Sic calor spiritualis signum est uite gratie. Aug. Vita anime amor est dei sui et proximi: qui non amat mortuum est. Bre. Probatio scititatis non est signa facere: sed unumquodque ut se di-

ligere. Aug. Dilectio sola discernit inter filios dei et filios diaboli. Tertio est necessarius ad respirandum. Ad hoc quippe necessarius est homini flatus: quod si ad horam subtraheret: homo continuo moreretur. Sic et de spiritu sancto intelligendum quod ad uitam spiritualem. Ps. Auferes spiritum eorum et deficiet et in puluere suum reuertentur. Emitte spiritum tuum et creabuntur etc. Et Jo. vij. Spiritus est qui uiuificat. Facit itaque spiritus sanctus eos respirare sepe: ad cor redeundo in quibus habitat. Ubi frequenter scie discussio et redargutio non solum de peccatis mortalibus: sed etiam de uenialibus: signum est puritatis spiritus sancti. Ut enim spiritus sanctus operum peccatorum mortalium: sic feruor caritatis: qui est a spiritu sancto opponit uenialia. Jo. minima peccati palea intra cor quod possidet non patitur residere: sed statim igne subtilissime circumspectiois exurit spiritus ille suauis et dulcis: ut dicit Greg. in mora. Si ergo post dictum uel factum uel cogitatum homo discutit: ut in aliquo deliquit: hoc est signum spiritus sancti. Ap. i. x. Si nosmetipsos diiudicauerimus: non utique iudicauerimur. Bern. Diligat deus animam illam quod in prospectu eius sine intermissione se preloret et sine diffinitione diiudicet seipsum.

Quarto monstratus est in specie linguarum ignearum. Superius autem in primo principali mysterio secundo articulo diximus quod apparuit in specie ignis: et ibi etiam dicta est ratio secundum Bern. quod apparuit in specie lingue ignee. Hinc autem specialiter dicitur sumus quod magis in specie lingue: quam alterius membri. Propter rationem illam litteralem: uicem quod ad hoc uenit spiritus sanctus super apostolos ut possent loqui varijs linguis et sic predicare legem dei omnibus nationibus gentium: Aliter gnabimur tres alias rationes mysticas. Prima est propter gubernationem lingue diffinitionem: propter quam specialiter indiget modelis ramis spiritus sancti. Jac. ij. Omnis natura bestiarum et serpentium et uolucrum et ceterorum domat et domita sunt a natura humana: linguam autem nullus hominum domare potest: est et inquietum malum et plena ueneno mortifero. Hec ibi. Jo bene dicit Eccl. xvij. Attende ne forte labaris in lingua et cadas in conspectu inimicorum: insidiantium tibi. et Pro. uer. xvij. Dors et uita in manibus lingue. Secunda ratio est propter linguam bene gubernatam

cōsideratiōe dispositōis Fo. LXIII

te vilitate. **Q**uia em̄ bona sūt p̄ linguā bene gubernata alios instruendo: p̄p̄ta peccata p̄tēdo: deū laudādo zc. **Yac. ij.** In lingua benedicim̄ deū celi. **L**ouentēter igit apparuit sp̄s sanct̄ in specie lingue vt p̄ hoc significaret qm̄ lingua indiget gubernari et dirigi a sp̄ritu sancto. **T**ert̄ia rō est p̄ter lingue male gubernate p̄ ueritate: p̄ter quā rep̄mendā op̄ret linguā a sp̄i ancto gubernari. **A**pparet autē p̄ueritas lingue male gubernate p̄t̄a **P**rimo qz destruit oc̄ opus virtuosum sicut modicā venenū i fusu i vas vini. qz sic dicit **Yac. ij.** Est em̄ inq̄retū malū z pleua veneno mortifero. **E**t **Proverb. xxvj.** Os lubricū op̄atur ruinās. **E**t **Yac. i.** Si q̄s putat se religiosum esse nō refrenans linguā suā sed seducēs cor suū: vanū est religio. **E**t **Proverb. xxv.** Sicut vrbs patens z abiq̄ muroꝝ ambitu: sic hō qui nō p̄t in loq̄ndo cohibere sp̄m suū. **B**er̄ **L**ingua in lubrico posita lata z tenuis oꝝ primū instrumētuz ad euacuādū cor. **H**ec ille. **U**n̄ sensibit̄ videm̄ q̄ hoies linguo si sunt ar̄i z in deuoti. **S**c̄do qz readit hoiem odiosum. **Ecc̄. xj.** Sapiēs in p̄bis seipm̄ amabile facit: q̄re fatuoꝝ effundens **I**bidē. **P**rocar ad loq̄nduz odibilis erit. **E**t **Prover. xxij.** Abominatio hoim̄ detractor. **E**t **Ro. j.** Detractoꝝ deo odibiles. **T**ertio qz facit hoiem multiplici viciōsum. **Yac. ij.** **L**ingua n̄ra ignis est: vniuersitas inq̄tatis lingua p̄stru fi mēbris nostris q̄ maculat totuz corpus z inflāmar rotā natiuitatis n̄re inflāmata a gehenna. **Ecc̄. xxvij.** **M**ulti ceciderunt in ore gladij: sed nō sicut q̄ interierunt p̄ linguam. **E**t q̄s enumerare posset peccata mala q̄ per linguaz sunt. **S**unt em̄ mala plurima p̄ linguā p̄tra reuerentiā diuine maiestatis: blasphemādo: p̄turando: z diuinū officiū irreuerenter p̄turbando. **I**tē p̄tra amicitia frat̄ne charitatis p̄ adulationē aut mendaciū: aut verba fraudulēta seducendo: p̄ p̄tumeliā aut detractiōne diffamādo: z p̄ imp̄cations maledicendo. **I**tē p̄tra mundiciā virtuose z moral̄ honestatis: verba carnaliaz impudica p̄ferēdo: alios ad pctm̄ sollicitādo: z d̄ p̄cipijs peris dānabilis iactando. **D**e lingua male gubernata dicit **P̄s.** **T**ota die iustit̄

ciā cogitauit lingua tua: **S**icut nouacula acuta fecisti dolū **D**ilexisti verba p̄cipitatis lingua dolosa p̄terea deus destruet te sine rē. **H**ec itaq̄ dicta sunt circa primū mysteriū p̄us positū qd̄ est mysteriū specificatiue distinctiōis. **T**ertū p̄ncipale mysteriū est mysteriū p̄sideratiue dispositiōis. **U**bi p̄ponende sunt p̄sideratiōes aliq̄ disponētes ad̄m ad recipiendū sp̄m̄ sanctū. **S**up̄ius quidē posite sunt p̄diciones aliq̄ dispositiue ad sp̄m̄ sanctū habendū. **I**ste autē p̄sideratiōes q̄s dicitur sum̄ sunt illarū p̄dicionū inductiue. **P**rop̄ōm̄ igit nos q̄duor p̄cipuas p̄sideratiōes inuocari sp̄s sancti: sum̄ptas fm̄ p̄diciōes q̄tuor p̄ncipaliū ventoz. **I**uxta illd̄ **Ezech. xxxvij.** **Q**uatuor vētis veni sp̄s z iuffla sup̄ in̄terfectos istos z reuilitiscāt **P**rima igit p̄sideratio sum̄it a p̄diciōe venti orientalis. **S**c̄da a p̄diciōe venti occidentalis. **T**ertia a p̄diciōe venti boreal̄ sine sept̄tr̄. **Q**uarta a p̄diciōe venti meridionalis. **P**rima igit cōsideratō sum̄it a p̄diciōe venti oueral̄: z hec est p̄sideratio n̄re infabil̄ z vilit̄ natiuitatis. **D**e hoc ouēte exponit p̄orilld̄ **Iud. v.** **S**ilij isrl̄ i. veri fides habitabāt i ouēte. **I**n p̄sideratiōe vilitatis sue originis. **B**er̄. **C**ōsideratiō vni venis z erubescit. **S**ic ei d̄ **Gen. ij.** **P**er maui de hoiez og limo terre. **H**ec itaq̄ p̄sideratio facit hoiez hūilitari: z sic ad sp̄ritu sancti receptōz disponi: qz sicut d̄: **Proverb. xj.** **U**bi hūilitas ibi sapia q̄ est p̄mū donū sp̄s sancti. **Yac. iij.** **H**ūilibz dat gr̄az **S**c̄da p̄sideratio sum̄it a p̄diciōe venti occidentalis. **E**t hec est p̄sideratio n̄re flebil̄ mortalitatis. **D**e h̄ v̄cto d̄ **Ezo. x.** **E**gressus ē moyses d̄ p̄spectu pharaonis z orauit d̄nz q̄ flare fec̄ vētū ab occidēte vehemētissimū z arreptā locustā p̄fecit in mare rubz. **M**oyses i. assūpt̄ ex aq̄s vir. i. retract̄ ab aq̄s voluptatu z vilitatōz: egress̄ ē d̄ p̄spectu pharaōis. i. diaboli: z orauit p̄ p̄cōꝝ remissiōe d̄nz q̄ flare fec̄ vētū ab occidēte vehemētissimū. i. inspirauit veb̄ em̄tē mortis p̄sideratōz q̄ p̄tēc̄ arreptā

Ber. Pro festo pente. De myste.

locustā. i. oēm supbia in altū extollentem
z oēm voluptatē in mare rubū. i. in ama-
ri tudine pnie. Cōsideratio itaq; mortis
inducit penitentiā. In iob. xlij. Ipse me
rephēdoz penitentiā ago in cinere z fauil-
la: qd nūq; aliud ē q; cinere z fauilla se eē
cognoscere. In fauilla fragilitas designat
In cinere pō cōsideratio mortis. Cū igit
cōsideratio mortis sit inductiua pnie seq̄
entiā q; est dispositiua ad receptionē spūs
secti. Act. ij. Pniam agite z accipietis donū
spūs sancti.

Tertia consideratio su-
mit a cōditōe v̄ti septentrionalis siue aq̄
lonaris q; frigidus est z crudelis atq; im-
petuosus. Et hec ē cōsideratio pene infer-
nalis. Hier. j. Quid tu vides o hieremia
Ollā succensaz ego video. i. penā eternam
z facie eius a facie aq̄lonis. Et dr̄ dñs ad
me. Ab aq̄lone pādet oīne malū. Et idō
clamat zacharia. Zach. ij. O O fugi-
te de terra aq̄lonis. O supbi: o auari: o
luxuriosi: fugite de terra aq̄lonis. i. infer-
ni: vbi q̄si tā habitatz p̄ reatū culpe vestre
Per aq̄lonē q̄ppe q; est regio intēperatissi-
ma z a sole maxie elōgata q̄grue intelligit
tur infernalis pena in q; ē acerbitas maxi-
ma z elongatio a sole iusticie p̄f̄ itrepara-
bilē carentiā diuine v̄siois. Ab isto itaq;
vento puenit spūs timoris in hoīe: timor
ris inq; fuilis q; refugit penaz: z disponit
aq; receptionē spūs timoris filial q; cauet
offensaz: z sic ad recipiendū spūs sc̄m. In
in psal. z Eccl. j. Timor dñi dr̄ initū z ra-
dit sapie q; ē p̄mū donū spūs sc̄i. Et eccl.
j. Plenitudo sapie timere deū. Et Esai.
Lxxj. A facie tua dñe p̄cepim⁹ z q̄si par-
turim⁹ z peperim⁹ spūs salutis.

Quarta cōsideratio su-
mit a cōditōe v̄ti meridionalis siue au-
strali: q; leuis ē z calid⁹. Hec ē cōsideratio
eterne iocūditatz z felicitatz: de h̄ vento
dr̄ ab acuck. ij. De⁹ ab austro veniet. Et
Ean. iij. Surge aq̄lo z veni austerz p̄sa
horitū meū z auēt aromata illi⁹. Surge
aq̄lo. i. o tu diabole surge z recede: z veni
auster. i. o tu sc̄tē spūs: z p̄sa horitū meū. i.
p̄scientiā meā z cor meū: z auēt aromata
illi⁹. i. bon⁹ odor z abūdātia p̄turū. Hec
cōsideratio disponit ad amorē dī z dilectō-

nē q; disposita ad s̄. vt sup̄ dictum ē. A q̄
tuoz itaq; v̄tē ist⁹ venit s̄. i. corda hoīm.
Venit inq; a meridionali ispirādo sple-
dorē cognitiōis: a v̄to australi ispirādo
feruorē dilectōis: a v̄to boreali ispirādo
vigore bōe oparōis: a v̄to occidentali in-
spirādo rigore carnal maceratiōis: vt mor-
tificet i nobz occidat oīa viciōz germinat⁹
p̄ dolor mlti s̄ filis discipul illis d̄ q̄b⁹
h̄ Act. xix. q; rli credētes eēntr̄: s̄. nō re-
ceperāt: q; nec s̄. ē adhuc audierāt p̄ vo-
citrinā aure corpor⁹: nec p̄ obediētiā aure
cordis. Itō nō sūt credētes fide format⁹
vtili s̄ informi z infructuosa. Nō sic itaq;
nō sic sūt charissimi s̄ sepi⁹ cōsiderate v̄re
originis vilitatē: vt i vob gñet hūilitas:
v̄re mortē incertā necessitatē: vt sic in vob
fiet penitēdi celeritas: pene infernal acer-
bitatē vt in vob fiat timoris p̄p̄ctio: q̄se
celesti amenitatē: vt in vob gñet supnoz
affectio z sic ad vos veniat s̄. q; vos i hui⁹
mortalitatz instabili fluxu dirigat z vsq;
eternā celestis p̄tie q̄erē felicis introductat
amē. **N**ota s̄m glo. q; tribz vsq; dat⁹
s̄. aplis. Primo an̄ passione ad faciēdum
miracula: q̄n eos ad p̄dicandū misit dñs
vās eis pr̄tē sup̄ demonia z vt lāguozes
curaret. vt h̄ Matth. x. Hec em̄ sūt in
s̄. In Matth. x. Si in spū dei eūcio de-
monia p̄fecto venit in vos regnū dei. Nō
tū seq̄ q; q̄cūq; h̄z s̄. faciat miracula: q̄mye
ait s̄. Miracula nō hoīem sc̄m efficit
s̄. oñdūt. Hec etiā q̄cūq; h̄z s̄. faciat miracula h̄z
gr̄az s̄. gratū faciēte: q̄n z aliq; mali asse-
rūt se fecisse miracula dicētes Matth. vij
Dñe dñe nōne in noīe tuo p̄p̄terauimus
et in nomine tuo eiecimus demonia: et
virtutes multas fecimus. Quibus dī
cer dominus. Nunq; noui vos. Discēdite
a me q; operamini iniquitatē. Secdo datus
est ap̄lis spūs sc̄m post resurrectionē ad
relaxandū pctā: q̄n dñs in eos insufflauit
dicēs. Accipite spūs sc̄m q̄z remiseritis
pctā remittunt eis. Tertio post ascentiō
nē. videlz in die p̄reco. ad p̄firmandū cor-
da. Tūc em̄ sic eoz corda roborata sūt vt
nullatenus tormentā timerēt. Psal. Ger-
bo dñi celi firmati sūt z spū oris ei⁹ om̄is
p̄tus eoz. Aug⁹. Talis est gr̄a spūs sc̄i q;
si tristitiā inuenit: dissoluit: si desiderium
p̄nitiōis: cōsumit: si trepidatiō eoz: abijcit

De trinitate increata Fo. LXV.

Hec Augustinus.

Sermo p festo scilicet Trinitatis

Res vnum

sunt. j. Joā. vi. Scilicet Trinitatis festū p̄cipue p̄pter factū instituit. Primo p̄pter fidei n̄re confirmatiōez; v̄r. s. fideles p̄ celebratiōez annū h̄ solēnitatē p̄p̄tē atq; p̄fectē p̄firmēt in fide vni? z simplicē diuinitatis et trinitatē p̄sonaz. Quā sc̄ta eccl̄ia in fide loquēs volētēz singlōs filios suos i hac trinitatē fide fieri ap̄tē atq; ap̄tē roboratos carat i iroitu misse ho die rne B̄ndicta sit sc̄ta trinitas atq; indiuisa vnitās cōfitebimur ei q; fecit nobiscū misericordiam suam. Et itē. B̄ndicam̄ patrē z filios cū sc̄to sp̄i. Sc̄do p̄pter diuini b̄n̄ficiū recognitiōē: v̄r vicē celebrādo h̄ festū z cōtēplādo v̄tūq; mysteriū diuine trinitatis inducamur ad recognoscendū diuinū b̄n̄ficiū in hoc q; aiā n̄ram fecit ad imaginē trinitatis: et p̄ hoc ad gratiaz actiōez p̄uocemur v̄r tenemur et obligamur. Bern. Logita q̄lem te fecit d̄s. nempe s̄m corp̄us egregiā creaturā: sed s̄m aiām magis v̄r potē imagine creatoris insignē. Hec ille. Tertio p̄pter eterne b̄ritudinis q̄ndaz p̄batione leu inchoationē. Per celebratiōē em̄ hui? festi inducimur ad p̄templandū gl̄iam diuine maiestatis in v̄nitate essentie z trinitate p̄sonaz in q̄ntum possum? in lumine fidei. In illis q̄ppe solēnitatib; dei h̄m? p̄tēplari diuinā maiestatem in op̄e suis q̄ p̄pter n̄raz salutē fecit: v̄r potē in ope incarnationis: nativitatē: resurrex̄tionis: ascensionis: z missiōis sp̄s̄s̄s̄: sed in hac solēnitate h̄m? p̄tēplari diuinā maiestatem in sapa in v̄nitate essentie z trinitate p̄sonaz. Hui? autē r̄te maiestatis p̄tēplatio in lumine gl̄ie est b̄ritudo z vita eterna. Juxta illd̄ p̄bū saluatoris. Jo. xvij. Hec est vi. eter. v̄r cog. te solū v̄r deū et quē mi. ic. ch̄m. Quā z. j. Jo. vi. d̄r. Tres s̄nt q̄ testioniū d̄r in celo: p̄r. v̄r. z sp̄s̄s̄s̄: et hi tres v̄nū s̄nt. D̄r q̄ppe testioniū in celo sp̄s̄s̄s̄: de mysterio ip̄o trinitatis p̄sonaz z p̄cessionum z v̄nitate diuine essentie: z h̄ faciū te clare manifestā.

do p̄ aptā v̄s̄tōz ip̄s̄ b̄ris. J̄git iōrta trinitatis mysteriū qd̄ exp̄sse sanis r̄ḡis i p̄bis passūptis p̄ n̄ra p̄solatiōe sit z edificatiōe sp̄iali triplicē p̄siderabim? trinitatē: Prima est trinitas increata. Hec est trinitas p̄sonaz in diuina maiestate q̄ est in cōprehensibilis trinitas fidelit̄ adorāda. Sc̄da est trinitas creata. Hec est trinitas potētiāz in aie v̄nitate q̄ est admirabilis z diuine v̄nitate p̄faciter p̄formāda. Tertia est trinitas approbata. Hec est trinitas attributorū in vera idētitate q̄ est inexplīcabilis trinitas sincerit̄ p̄tēplāda. Prima igit est trinitas increata q̄ est trinitas diuinaz p̄sonaz quam certissima fide credere z purissimo corde debem? adorare: v̄r q̄ ad p̄sens habem? tria mysteria p̄siderare. Prīmū est mysteriū declarāde veritatē: Sc̄dm̄ est approbāde necessitatē: Tertū est euitāde curiositatē. Prīmū est mysteriū declarāde veritatē. Vbi notandū q; h̄ in his q̄ sunt fidei nō sunt q̄rende aut adducēde declaratiōes siue rōes v̄r p̄ eas iducamur ad credendū. P̄nt t̄n adduci p̄ solatiōe credētiū. V̄n d̄r b̄rūs Tho. ij. q. ij. art. x. q̄ rō inducta ad ea q̄ sunt fidei p̄t̄ dū p̄licet se h̄re ad volūtātē credēti. Vno mō sicut p̄cedēs: puta cū q̄s aut nō h̄er volūtātē: aut nō h̄er p̄mptā volūtātē ad credendū nisi rō h̄uana induceret: z sic rō inducta dimīnit meritū fidei: q; sic hō m̄nus volūtātē assentit his q̄ sunt fidei: ce nō solū p̄pter autoritatē diuinā. Alio mō p̄t̄ rō h̄uana se h̄re ad volūtātē credēti p̄sequer. Cū em̄ hō h̄z p̄mptā volūtātē ad credendū: v̄r q̄ p̄tātē creditā: z sic eā excogitat si q̄s rōnes declaratiōis inuenire p̄t̄. Et q̄ntū ad h̄ talis declaratiō n̄ dimīnit meritū fidei: sed est signū maioris meriti: hoc em̄ oñdit p̄mptitudinē volūtatis ad assentēdū his q̄ sunt fidei. Acc̄ q̄ppe meriti? esse p̄t̄ nō solū q̄ ad v̄sum q̄ est p̄sideratio actual̄ p̄tātē creditē que admodū z actus sc̄ie q̄ ad p̄sideratiōz rei scite meriti? esse p̄t̄: sed etiā est act? fidei meriti? q̄ ad assensū: q; assensus ille volūtari? ē: q; ad h̄ nō adducit rō de mōstratiua: sed immo sicutudo aliq̄ aut rō

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN